

1. Ներածություն

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(բ) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

Այս ֆինանսական հաշվետվություններն իրենցից ներկայացնում են «Արմենիա Ինշուրան» ԱՄՊԸ-ի («Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները:

Ընկերությունը հիմնադրվել է որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 2004թ-ին Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունն ունի Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ կյանքի ապահովագրության 11 դասերով գործունեության իրականացման լիցենզիա: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Հյուսիսային պողոտա 10:

Ընկերությունն ունի մեկ մասնաճյուղ Կապանում, Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Ընկերության մայր կազմակերպությունն է հանդիսանում «Ռ-եզիոն ֆինանսական արդյունաբերական կորպորացիա» ՓԲԸ-ն:

Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Կարեն Սաֆարյանը, ով կարող է ղեկավարել Ընկերության գործառնություններն իր սեփական հայեցողությամբ և իր շահերից ելնելով: Բացի այդ, նա մասնակցություններ ունի Ընկերության հետ շառնչվող այլ կազմակերպություններում:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 26-ում:

2. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

Այս ֆինանսական հաշվետվություններն իրենցից ներկայացնում են Ընկերության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների առաջին փաթեթը, որտեղ կիրառվել են ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտի պահանջները: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթների փոփոխությունները ներկայացված են ծանոթագրություն 5-ում: Ընկերությունն օգտվել է ՖՀՄՍ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտով նախատեսված ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը կիրառելուց ժամանակավոր ազատումից և նախկինում չի կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի որևէ տարբերակ, ներառյալ՝ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսված ֆինանսական պարտավորությունների գծով շահույթի կամ վնասի ներկայացման պահանջները նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Համապատասխանաբար, Ընկերությունը մտադիր է սկսել կիրառել ՖՀՄՍ 9-ն ամբողջական առումով 2021թ. հունվարի 1-ից:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Ընկերության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում`

- գնահատում, թե արդյոք Ընկերության գործունեությունը առավելապես կապված է ապահովագրության հետ: Գնահատման նկարագիրը ներկայացված է ստորև այս ծանոթագրությունում:

Գնահատում, թե արդյոք Ընկերության գործունեությունն առավելապես կապված է ապահովագրության հետ

ՖՀՄՍ 9-ը կիրառելուց ժամանակավոր ազատումը կիրառելի է բոլոր այն կազմակերպությունների համար, որոնց գործունեությունն առավելապես կապված է ապահովագրության հետ: Այս ազատումից օգտվելու հնարավորությունը գնահատվում է առանձին հաշվետու կազմակերպության մակարդակով և, այդ իսկ պատճառով, կիրառվում է այդ կազմակերպության մակարդակով, մասնավորապես, կիրառվում է հաշվետու կազմակերպության բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ:

Ընկերությունն օգտվել է ՖՀՄՍ 9-ը կիրառելուց ժամանակավոր ազատումից, քանի որ`

- նախկինում չի կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի որևէ տարբերակ և
- Ընկերության գործունեությունն ընդհանուր առմամբ առավելապես կապված է ապահովագրության հետ տարեկան հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որն անմիջապես նախորդում է 2016թ. ապրիլի 1-ը, այսինքն, 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

ՖՀՄՍ 4-ի համաձայն` ապահովագրողի գործունեությունն առավելապես կապված է ապահովագրության հետ միայն այն դեպքում, երբ

- (ա) ՖՀՄՍ 4-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող նրա պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը, որը ներառում է ավանդային բաղադրիչները կամ ապահովագրության պայմանագրից տարանջատված պարունակվող ածանցյալ գործիքները, էական է ի համեմատություն ապահովագրողի բոլոր ֆինանսական պարտավորությունների ընդհանուր արժեքից, և
- (բ) ապահովագրության հետ կապված պարտավորությունների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքի և բոլոր պարտավորությունների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքի տոկոսային հարաբերակցությունը`
  - (i) գերազանցում է 90 տոկոսը, կամ
  - (ii) պակաս է 90 տոկոսից կամ հավասար է 90 տոկոսի, սակայն գերազանցում է 80 տոկոսը, և ապահովագրողը չի իրականացնում ապահովագրության հետ առնչություն չունեցող նշանակալի գործունեություն:

ՖՀՄՍ 4-ի համաձայն` ապահովագրողի գործունեության հետ կապված պարտավորությունները ներառում են.

- (ա) ՖՀՄՍ 4-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող պարտավորությունները,

- (բ) ածանցյալ գործիք չհանդիսացող պարտավորությունները ներդրումային պայմանագրերի գծով, որոնք չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ կիրառելով ՀՀՄՍ 39-ը և
- (գ) պարտավորությունները, որոնք առաջանում է ապահովագրողի կողմից (ա) և (բ) կետերում նշված պայմանագրերը կնքելիս կամ այդ պայմանագրերով նախատեսված պարտավորությունները կատարելիս: Այսպիսի պարտավորությունների օրինակները ներառում են ռիսկերի նվազեցման համար օգտագործվող ածանցյալ գործիքները, որոնք առաջանում են նշված պայմանագրերի կամ այդ պայմանագրերն ապահովող ակտիվների հետ կապված, համապատասխան հարկային պարտավորությունները, մասնավորապես, նշված պայմանագրերից առաջացող պարտավորությունների հետ կապված հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունները, թողարկված պարտքային գործիքները, որոնք ներառված են ապահովագրողի նորմատիվային կապիտալում, ապահովագրական գործունեությունում ներգրավված աշխատակիցների աշխատավարձի և այլ հատուցումների գծով պարտավորությունները:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 4-ի գործողության ոլորտում գտնվող պայմանագրերից առաջացող Ընկերության պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 890,584 հազար դրամ, որն իրենից ներկայացնում է Ընկերության ընդհանուր պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի 80%-ը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ապահովագրական գործունեության հետ կապված պարտավորությունները ներառում էին հետևյալը.

	31 դեկտեմբերի 2015թ.
<i>ՖՀՄՍ 4-ի գործողության ոլորտում գտնվող ապահովագրության հետ կապված պարտավորություններ</i>	<i>890,584</i>
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	799,260
Ապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	17,766
Որպես կանխավճար ստացված ապահովագրավճարներ	73,558
<i>ՖՀՄՍ 4-ի գործողության ոլորտում չներառված ապահովագրության հետ կապված պարտավորություններ</i>	<i>217,400</i>
Այլ պարտավորություններ	85,558
Վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	26,437
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	37,316
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	68,089
Ապահովագրական գործունեության հետ կապված պարտավորությունների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեք	1,107,984
Պարտավորությունների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեք	1,107,984
Ապահովագրության հետ կապված Ընկերության պարտավորությունների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքի և բոլոր պարտավորությունների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքի տոկոսային հարաբերակցություն	100%

Ընկերությունը ներգրավված չէ ապահովագրության հետ առնչություն չունեցող այնպիսի նշանակալի գործունեությունում, որից կարող է ստանալ եկամուտ կամ որի հետ կապված կարող է կրել ծախսեր: Ընկերության նկատմամբ կիրառելի են ապահովագրողներին վերաբերող բոլոր օրենսդրական պահանջները, և ապահովագրական ռիսկն այն դիտարկում է որպես իր հիմնական բիզնես ռիսկը: Բացի այդ, Ընկերությունը չի բացահայտել որևէ քանակական կամ որակական գործոններ (կամ թե քանակական և թե որակական), այդ թվում՝ հանրությանը հասանելի տեղեկատվություն, որոնք կարող են վկայել առ այն, որ կանոնակարգող մարմինները կամ Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների այլ օգտագործողները կիրառում են ճյուղային այլ դասակարգում Ընկերության նկատմամբ:

Իրականացված գնահատման հիման վրա Ընկերությունը եզրահանգում է, որ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գործունեությունն առավելապես կապված է ապահովագրության հետ: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո Ընկերության գործունեությունում էական փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել, այդ իսկ պատճառով, Ընկերությունը կրկին չի գնահատել, թե արդյոք Ընկերության գործունեությունն առավելապես կապված է ապահովագրության հետ ցանկացած հաջորդ տարեկան հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ծնթագրություններ և գնահատումների հետ կապված անորոշություն

Գնահատումների հետ կապված անորոշության և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարվող կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ծանոթագրություն 15 – ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկում,
- ծանոթագրություն 19 – ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների գնահատում:

5. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընկերությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից:

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՖՀՄՍ 15 ստանդարտը սահմանում է համապարփակ հիմունքներ, որոշելու համար, թե որ հանգամանքներում, ինչ չափով և երբ պետք է ճանաչվի հասույթը: Ստանդարտը փոխարինել է ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր» և հարակից մեկնաբանությունները:

Ընկերությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից հետընթաց, համաձայն ՀՀՄՍ 8-ի՝ առանց պրակտիկ բնույթի պարզեցումներից օգտվելու: ՖՀՄՍ 15-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամտի ճանաչման ժամկետների և գումարների վրա:

6. Ապահովագրավճարներ

2018թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների ապահո- վագրություն	Դժբախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
Համախառն ապահովագրավճարներ	1,718,112	60,564	384,661	162,869	76,684	121,842	216,410	93,790	2,834,932
Դադարեցված ապահովագրավճարներ	(60,321)	(8,714)	(23,129)	(822)	-	-	(1,796)	(3,303)	(98,085)
Չվաստակաձ ապահովագրավճարների ընդհանուր պահուստի փոփոխություն	(133,926)	11,796	(17,137)	9,618	(3,478)	(1,792)	28,575	(25,392)	(131,736)
Համախառն վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,523,865	63,646	344,395	171,665	73,206	120,050	243,189	65,095	2,605,111
Հանած՝ վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները	-	(14,942)	-	(49,507)	-	(31,250)	(4,154)	(79,263)	(179,116)
Վերաապահովագրողների բաժինը չվաստակաձ ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	-	(3,651)	-	(3,103)	-	378	(676)	24,663	17,611
Փոխանցված վաստակաձ ապահովագրավճարներ	-	(18,593)	-	(52,610)	-	(30,872)	(4,830)	(54,600)	(161,505)
Զուտ վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,523,865	45,053	344,395	119,055	73,206	89,178	238,359	10,495	2,443,606

2017թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՍԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների ապահո- վագրություն	Դժբախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
Համախառն ապահովագրավճարներ	1,351,472	73,606	182,541	153,674	72,262	125,717	177,095	76,395	2,212,762
Դադարեցված ապահովագրավճարներ	(57,792)	(5,618)	(9,828)	(3,304)	-	-	(1,462)	(217)	(78,221)
Չվաստակաձ ապահովագրավճարների ընդհանուր պահուստի փոփոխություն	(79,479)	10,873	2,005	386	830	(2,276)	(87,563)	(315)	(155,539)
Համախառն վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,214,201	78,861	174,718	150,756	73,092	123,441	88,070	75,863	1,979,002
Հանած՝ վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները	-	(16,997)	-	(50,302)	-	(35,435)	(3,761)	(60,816)	(167,311)
Վերաապահովագրողների բաժինը չվաստակաձ ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	-	(2,778)	-	(11,027)	-	676	637	(6,841)	(19,333)
Փոխանցված վաստակաձ ապահովագրավճարներ	-	(19,775)	-	(61,329)	-	(34,759)	(3,124)	(67,657)	(186,644)
Զուտ վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,214,201	59,086	174,718	89,427	73,092	88,682	84,946	8,206	1,792,358

«Այլ» դասում ներառված ապահովագրավճարներն իրենցից ներակայացնում են ֆինանսական վնասի և պարտավորության ապահովագրության գծով ապահովագրավճարները:

7. Պահանջներ

2018թ.	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների ապահո- վագրություն	Դժբախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
հազ. դրամ									
Կարգավորված պահանջներ	(1,108,340)	(55,442)	(260,253)	(76,825)	(17,290)	(13,875)	(15)	(436)	(1,532,476)
Վերապահովագրողների բաժինը կարգավորված պահանջներում	-	31,128	-	73,719	-	5,476	-	-	110,323
Կարգավորված պահանջներ՝ առանց վերապահովագրության	(1,108,340)	(24,314)	(260,253)	(3,106)	(17,290)	(8,399)	(15)	(436)	(1,422,153)
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստների փոփոխություն	(110,462)	1,577	(20,241)	3,005	168	(8,655)	77	(83)	(134,614)
Ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստների փոփոխություն	29,705	3,386	5,386	158,782	2,850	(5,114)	1,288	(484,470)	(288,187)
Պահանջների գծով պահուստներում վերապահովագրողների բաժնի փոփոխություն	-	796	-	(155,617)	-	4,055	-	484,470	333,704
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների փոփոխություն	(80,757)	5,759	(14,855)	6,170	3,018	(9,714)	1,365	(83)	(89,097)
Զուտ տեղի ունեցած պահանջներ	(1,189,097)	(18,555)	(275,108)	3,064	(14,272)	(18,113)	1,350	(519)	(1,511,250)

2017թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության սպահո- վագրություն	Գույքի սպահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների սպահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների սպահո- վագրություն	Դժբախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
Կարգավորված պահանջներ	(757,633)	(80,494)	(97,703)	(61,740)	(20,683)	(4,220)	(266)	(100)	(1,022,839)
Վերասպահովագրողների բաժինը կարգավորված պահանջներում	-	46,555	-	57,087	-	756	-	-	104,398
Կարգավորված պահանջներ՝ առանց վերասպահովագրության	(757,633)	(33,939)	(97,703)	(4,653)	(20,683)	(3,464)	(266)	(100)	(918,441)
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստների փոփոխություն	2,990	377	(767)	(5,266)	(352)	(1,104)	40	(8)	(4,090)
Ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստների փոփոխություն	19,063	25,865	(26,594)	(149,340)	955	-	143	-	(129,908)
Պահանջների գծով պահուստներում վերասպահովագրողների բաժնի փոփոխություն	-	(18,251)	-	148,377	-	-	-	-	130,126
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների փոփոխություն	22,053	7,991	(27,361)	(6,229)	603	(1,104)	183	(8)	(3,872)
Զուտ տեղի ունեցած պահանջներ	(735,580)	(25,948)	(125,064)	(10,882)	(20,080)	(4,568)	(83)	(108)	(922,313)

8. Չեռքերման ծախսումներ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Գործակալներին վճարված կոմիսիոն գումարներ		
ԱՊՊԱ	405,343	229,146
Դժբախտ պատահարների ապահովագրություն	103,411	69,594
Գույքի ապահովագրություն	42,493	28,374
Բեռնափոխադրումների ապահովագրություն	30,620	32,105
Արտերկիր մեկնողների ապահովագրություն	28,031	22,752
Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն (ԿԱՍԿՈ)	8,245	11,907
Առողջության ապահովագրություն	1,358	3,681
Այլ	1,506	2,031
Ընդամենը ձեռքերման ծախսումներ	621,007	399,590
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումների փոփոխություն	(70,468)	(98,103)
Չեռքերման ծախսումները տարվա համար	550,539	301,487

Հետաձգված ձեռքերման ծախսումների շարժի վերլուծություն

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումները տարեսկզբի դրությամբ	167,767	69,664
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումների փոփոխություն	70,468	98,103
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումները տարեվերջի դրությամբ	238,235	167,767

9. Այլ ապահովագրական ծախսեր

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Այլ ապահովագրական ծախսեր	(96,315)	(67,672)

Այլ ապահովագրական ծախսերն իրենցին ներկայացնում են «ԲԻՎԱԿ» ՓԲԸ-ին կատարած վճարումները ASWA առցանց հարթակի օգտագործման համար, որը նախատեսված է ԱՊՊԱ ապահովագրության համակարգի բոլոր ընթացակարգերը միասնական առցանց միջավայրում կազմակերպելու համար: ASWA առցանց հարթակն օգտագործելու մասին որոշումը կայացրել է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, և հարթակը հասանելի է դարձել օգտագործման համար 2017թ. հունվարից:

10. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Տոկոսային եկամուտ		
- բանկային ավանդների գծով	256,985	359,194
- տրամադրված փոխառությունների գծով	5,678	6,002
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով	5,637	5,695
- բանկերի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով	88	-
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	-	70
Ֆինանսական եկամուտ	268,388	370,961
Չուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(981)	-
Ֆինանսական ծախսեր	(981)	-

11. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Աշխատակազմի գծով ծախսեր և աշխատավարձին վերաբերող հարկեր	355,183	377,539
Վարձակալություն	76,995	76,879
Հաշվապահական հաշվառման ծրագրի սպասարկման ծախսեր	32,465	28,810
Գրասենյակային ծախսեր	18,080	21,118
Հաղորդակցության ծախսեր	9,933	10,689
Գովազդ	9,626	10,258
Մասնագիտական ծառայություններ	8,000	14,100
Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրողների բյուրոյի անդամակցության վճարներ	4,731	5,192
Մաշվածություն և անորտիզացիա	2,770	6,204
Այլ	33,223	31,172
	551,006	581,961

12. Շահութահարկ

(ա) Շահութում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է օրենսդրությամբ սահմանված 20% դրույքով (2017թ-ին՝ 20%):

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
<i>Ընթացիկ հարկի գծով ծախս</i>		
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	26,767	89,522
<i>Հետաձգված հարկի գծով ծախս</i>		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(27,056)	(33,647)
	(289)	55,875

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2018թ. հազ. դրամ	%	2017թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	50,232		273,180	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	10,047	20.0	54,636	20.0
Զնվազեցվող ծախսեր/(չհարկվող եկամուտ)	(10,336)	(20.6)	1,239	0.5
	(289)	(0.6)	55,875	20.5

(բ) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	259	(259)	-
Այլ ակտիվներ	(157)	(184)	(341)
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումների	-	(14,095)	(14,095)
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	(27,171)	17,788	(9,383)
Բանկային ավանդներ	(5,307)	(142)	(5,449)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(132)	1	(131)
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	(8,616)	17,816	9,200
Այլ պարտավորություններ	(8,086)	6,131	(1,955)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(49,210)	27,056	(22,154)
	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2017թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.
հազ. դրամ			
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	860	(601)	259
Այլ ակտիվներ	(130)	(27)	(157)
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	(37,939)	10,768	(27,171)
Բանկային ավանդներ	(6,778)	1,471	(5,307)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(128)	(4)	(132)
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	(41,726)	33,110	(8,616)
Այլ պարտավորություններ	2,984	(11,070)	(8,086)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(82,857)	33,647	(49,210)

Հետաձգված հարկերի գծով կիրառվում է 20% դրույք (2017թ-ին՝ 20%):

13. Այլ ակտիվներ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Կանխավճարներ պահանջների գծով	43,025	34,735
Կանխավճարներ ծառայություններ մատուցողներին	15,169	5,475
Կանխավճարի տեսքով վճարված կոմիսիոն վճարներ	793	2,115
Այլ կանխավճարներ	6,149	6,819
	65,136	49,144

14. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր առանց վարկանիշի	20,360	51,348

Այս արժեթղթերի իրական արժեքը դասվում է իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին: Կորպորատիվ պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԳԱԲ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ԲԲԸ-ում:

Կորպորատիվ պարտատոմսերն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների հետ կապված պարտքային, արտարժույթային և տոկոսադրույքի ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 23-ում:

15. Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Գործակալներից ստացվելիք գումարներ՝ առաջացած ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից	83,506	148,223
Ապահովադիրներից ստացվելիք գումարներ՝ առաջացած ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից	85,423	94,557
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների պահուստ	(41,686)	(31,153)
Սուբրոգացիայի գծով ստացվելիք գումարներ	38,266	39,908
Սուբրոգացիայի գծով պահուստ	(7,678)	(8,654)
Ապահովագրական ընկերություններից ստացվելիք գումարներ	21,102	12,946
Վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	5,052	6,195
	183,985	262,022

Ընկերությունը չի ենթարկվում էական պարտքային ռիսկի մինչև 180 օր ժամկետանց ուղղակի ապահովագրության գործառնությունների արդյունքում ապահովադիրներից ստացվելիք գումարների հետ կապված, քանի որ ապահովագրության պայմանագրերը կարող են չեղյալ հայտարարվել, որի հետ մեկտեղ չեղյալ է հայտարարվում նաև ապահովագրության պայմանագրին վերաբերող չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստը, եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ապահովադիրը չի ցանկանում կամ ի վիճակի չէ շարունակել ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարների վճարումը:

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների պահուստի շարժը:

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Մնացորդը տարեկազմի դրությամբ	39,807	50,871
Տարվա գուտ (վերականգնում)/ծախս	(5,038)	63,830
Զուտ վերականգնում/դուրսգրում	14,595	(74,894)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	49,364	39,807

Ընկերությունը ձևավորում է պահուստ ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների համար՝ հիմք ընդունելով վերջիններիս ժամկետայնության վերլուծությունը և հաճախորդի վճարունակությունը: Արժեզրկումը հավաքական հիմունքով գնահատելիս կիրառվում է նախորդ տարիների տարեկան վնասի դրույքը 4% չափով: Ընկերությունը ձևավորում է նաև հատուկ պահուստ, երբ փաստերը և հանգամանքները վկայում են առանձին հաճախորդի անվճարունակության մասին: Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարները դուրս են գրվում:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի գուտ ներկա արժեքը փոփոխվի հինգ տոկոսով, արժեզրկման գծով պահուստի գումարը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 9,199 հազար դրամով (2017թ-ին՝ կնվազի/կաճի 13,101 հազար դրամով):

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության հետ կապված գործակալներից ստացվելիք գումարների ժամկետայնության վերլուծությունը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Համախառն	Արժեզրկում	Համախառն	Արժեզրկում
	2018թ.	2018թ.	2017թ.	2017թ.
Ոչ ժամկետանց	7,069	(252)	8,249	(412)
1-30 օր ժամկետանց	16,639	(1,347)	1,416	(72)
31-90 օր ժամկետանց	36,865	(11,785)	59,717	(3,078)
91-180 օր ժամկետանց	21,593	(6,923)	50,254	(2,930)
181-365 օր ժամկետանց	1,340	(428)	28,587	(7,875)
	83,506	(20,735)	148,223	(14,367)

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության հետ կապված ապահովադիրներից ստացվելիք գումարների ժամկետայնության վերլուծությունը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Համախառն	Արժեզրկում	Համախառն	Արժեզրկում
	2018թ.	2018թ.	2017թ.	2017թ.
Ոչ ժամկետանց	27,153	(278)	31,103	(127)
1-30 օր ժամկետանց	12,658	(150)	16,875	(85)
31-90 օր ժամկետանց	8,516	(111)	15,572	(388)
91-180 օր ժամկետանց	6,518	(626)	12,732	(1,348)
181-365 օր ժամկետանց	28,103	(19,786)	18,275	(14,838)
	82,948	(20,951)	94,557	(16,786)

16. Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Հայկական վարկային կազմակերպություններին տրամադրված փոխառություններ	50,332	50,345

Տրամադրված փոխառությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Տրամադրված փոխառությունների հետ կապված պարտքային, արտարժույթային և տոկոսադրույքի ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 23-ում:

17. Բանկային ավանդներ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Ավանդներ տաս խոշորագույն հայկական բանկերում	2,674,035	2,602,952

Բանկային ավանդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Բանկային ավանդների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը միջոցներ ունի տեղաբաշխված յոթ բանկում (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ վեց բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 2,343,752 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,864,603 հազար դրամ):

Տոկոսադրույքի ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են ծանոթագրություն 23-ում:

18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Ընթացիկ հաշիվներ 10 խոշորագույն հայկական բանկերում	65,468	65,864
Կանխիկ	33,815	1,802
	99,283	67,666

Բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Տոկոսադրույքի ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գալուցիկ վերլուծությունը ներկայացված են ծանոթագրություն 23-ում:

19. Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ

2018թ.

հազ. դրամ	Համախառն	Վերաապահովագրություն	Զուտ
Չվաստակառն ապահովագրավճարներ	949,444	(112,093)	837,351
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջներ	165,393	-	165,393
Տեղեկացված պահանջների պահուստ	602,862	(498,548)	104,314
Ընդամենը ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	1,717,699	(610,641)	1,107,058

2017թ.

հազ. դրամ	Համախառն	Վերաապահովագրություն	Զուտ
Չվաստակառն ապահովագրավճարներ	817,708	(94,482)	723,226
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջներ	30,779	-	30,779
Տեղեկացված պահանջների պահուստ	314,675	(164,844)	149,831
Ընդամենը ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	1,163,162	(259,326)	903,836

(ա) Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների շարժի վերլուծություն (ներառյալ վերաապահովագրությունը)

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	817,708	662,169
Համախառն ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 6)	2,834,932	2,212,762
Դադարեցված ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 6)	(98,085)	(78,221)
Համախառն վատակված ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 6)	(2,605,111)	(1,979,002)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	949,444	817,708

(բ) Պահանջների գծով պահուստների շարժի վերլուծություն (ներառյալ վերաապահովագրությունը)

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	345,454	211,456
Ընթացիկ տարվա պահանջների գծով ակնկալվող ծախս	2,004,962	1,248,229
Նախորդ տարվա պահանջների գնահատումների փոփոխություն	(49,685)	(91,392)
Տարվա ընթացքում կարգավորված պահանջներ (ծնթգ. 7)	(1,532,476)	(1,022,839)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	768,255	345,454

(գ) Ենթադրություններ և զգայունության վերլուծություն

Ենթադրությունների որոշման գործընթացը

Ակնկալվում է, որ ապահովագրության գծով ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման համար օգտագործվող ենթադրությունները կհանգեցնեն այնպիսի պահուստների ձևավորմանը, որոնք բավարար կլինեն ապահովագրության պայմանագրերի գծով առաջացող պարտավորությունները կատարելու համար՝ այնքանով, որքանով դրանք հնարավոր է կանխատեսել:

Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով չկարգավորված պահանջների գծով պահուստի ձևավորման հետ կապված անորոշությունը, հավանական է, որ վերջնական արդյունքը կտարբերվի նախապես որոշված պարտավորություններից:

Պահուստը ձևավորվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ այդ ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած պատահարների բոլոր պահանջների (լինեն դրանք ներկայացված, թե՛ ոչ) կարգավորման համար պահանջվող վերջնական ծախսի համար, ներառյալ պահանջների կարգավորման արտաքին ծախսերը՝ հանած արդեն իսկ վճարված գումարները:

Պահանջների գծով պահուստը չի գեղջվում փողի ժամանակային արժեքի հետ կապված:

Որպես ենթադրությունների ելակետային տվյալներ սովորաբար օգտագործվում են Ընկերության ներքին արդյունքների տվյալները, որոնց գծով առնվազն տարին մեկ անգամ մանրամասն ուսումնասիրություններ են իրականացվում: Ենթադրությունները ստուգվում են դիտարկելի շուկայական տեղեկատվության կամ այլ հրապարակված տեղեկատվության հետ դրանց համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գանահատումը, որպես կանոն, ենթադրում է ավելի մեծ անորոշություն, քան արդեն իսկ տեղեկացված պահանջների գանահատումը, երբ առկա է ավելի մեծ ծավալով տեղեկատվություն: Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջները հաճախ հայտնի են դառնում Ընկերությանը պահանջի համար հիմք ծառայող պատահարի տեղի ունենալուց հետո որոշ ժամանակ անց: Ընկերության պորտֆելի կարճաժամկետ բնույթի պատճառով, պահանջների բավականին մեծ մասը կարգավորվում է պահանջի համար հիմք ծառայող պատահարի տեղի ունենալուց հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջները հաշվարկելու համար Ընկերությունը կիրառում է ակտուարային մեթոդներ: Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գծով պահուստը հաշվարկելու համար կիրառվող մեթոդները ներառում են այնպիսի ակտուարային մեթոդներ, ինչպիսիք են աստիճանային շրթայական մեթոդը, կամ որոշ դեպքերում՝ ակնկալվող վնասի հարաբերակցության մեթոդը, որը կիրառվում է հիմնավոր գնահատումներ ապահովելու համար, այն դեպքերում, երբ վիճակագրական մեթոդը կիրառելի չէ: Ակտուարները գնահատումներն իրականացնում են օգտագործելով պահանջների վճարումներին, ներկայացված պահանջների քանակությանը և դեպքերի գծով պահուստներին վերաբերող տեղեկատվությունը (մանրամասները ներկայացված են ստորև):

Չկարգավորված պահանջները գնահատելու համար կիրառվում է աստիճանային շրթայական մեթոդը՝ բազմաթիվ ենթադրությունների համակցությամբ: Աստիճանային շրթայական մեթոդը հիմնվում է նախորդ տարիների պահանջների փոփոխությունների վրա (վճարումների փոփոխություն և/կամ պահանջների գումարի փոփոխություն, պահանջների թվի փոփոխություն և այլն), ինչը թույլ է տալիս գնահատել ներկայումս առկա և ապագա պահանջների ակնկալվող փոփոխությունները: Այս մեթոդի կիրառումը հիմնականում նպատակահարմար է միայն պատահարի տեղի ունենալուց կամ պայմանագիրը կնքելուց հետո բավական ժամանակ անց, երբ առկա կլինի բավարար տեղեկատվություն այդ պահին գործող պահանջների վերաբերյալ՝ ընդհանուր ակնկալվող պահանջները գնահատելու համար:

Գործունեության բոլոր ոլորտներին, բացառությամբ ԱՊՊԱ-ին վերաբերող խոշոր պահանջները որպես կանոն գնահատվում են առանձին և չափվում են առանձին դեպքերի հիմունքով, կամ կանխատեսվում են առանձին՝ այս խոշոր պահանջների փոփոխությունների և գործողության ոլորտի հետ կապված հնարավոր խեղաթյուրված հետևանքները հաշիվ առնելու համար: ԱՊՊԱ-ի համար ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստը գնահատվում է միջին արժեքի մեթոդով՝ պահանջների յուրաքանչյուր դասի համար:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստները և չկարգավորված պահանջների պահուստները սկզբնապես գնահատվում են համախառն հիմունքով, և իրականացվում է առանձին հաշվարկ վերասպահովագրության փոխհատուցումների չափը որոշելու համար:

Զգայունության վերլուծություն

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության գործունեության կարճաժամկետ բնույթի պատճառով, Ընկերության պորտֆելը զգայունություն է ցուցաբերում հիմնականում ակնկալվող վնասի հարաբերակցության և ակնկալվող պահանջների միջին գումարի փոփոխության նկատմամբ: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է ապահովագրական սակագները, հիմք ընդունելով այս փոփոխականների վերջին փոփոխությունները՝ վերջին միտումները հաշվի առնելու համար:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ակնկալվող վնասի գործակցի և ակնկալվող պահանջների միջին գումարի խելամիտ փոփոխությունն էական ազդեցություն չէր ունենա ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների վրա:

20. Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Վերաապահովագրության գծով վճարվելիք ապահովագրավճարներ	40,526	21,606
Գործակալներին և բրոքերներին վճարվելիք գումարներ	25,569	17,095
Վճարվելիք պահանջներ	10,168	9,750
Վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարներ դադարեցված ապահովագրության պայմանագրերի գծով	4,301	5,706
	80,564	54,157

21. Այլ պարտավորություններ

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Ծառայություններ մատուցողներին վճարվելիք գումարներ	4,664	41,863
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	8,696	8,329
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	13,360	50,192
Արձակուրդային պահուստ	38,305	43,850
Հետաձգված եկամուտ վերաապահովագրության միջնորդավճարների գծով	18,164	14,010
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	12,611	10,780
Այլ	10,105	16,403
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	79,185	85,043
	92,545	135,235

22. Կանոնադրական կապիտալ

(ա) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է Ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերում ներկայացված կապիտալի անվանական գումարը:

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերի համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

(բ) Շահաբաժիններ

2018թ. ընթացքում հայտարարվել և վճարվել են 50,000 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ (2017թ-ին՝ 1,100,000 հազար դրամ):

23. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է ապահովագրական գործունեության համար և Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, վերաբերում են շուկայական ռիսկին, որը ներառում է արտարժույթային, տոկոսադրույքի, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ընկերության Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի համար: Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման ու վերահսկման ընթացակարգերի մշակման և ներդրման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Ընկերության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանցից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների պորտֆելի արժեքի տատանվելու ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկն առաջանում է, երբ որոշակի ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսվող ակտիվներն ավելի կամ պակաս են նույն ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսվող պարտավորություններից:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են Ընկերության տոկոսակիր ակտիվները և պարտավորությունները 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և վերջիններիս համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները ճշված ամսաթվերի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մոտավոր եկամտաբերությունը մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետը:

	2018թ.		2017թ.	
	Հաշվեկշռային արժեք	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք	Հաշվեկշռային արժեք	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք
հազ. դրամ				
Բանկային ավանդներ				
- ՀՀ դրամով	2,674,035	9.5%	2,507,540	11.1%
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	95,412	4.9%
Տրամադրված փոխառություններ				
- ՀՀ դրամով	50,332	11.0%	50,345	12.0%
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր				
- ՀՀ դրամով	20,360	13.4%	51,348	13.4%

Տոկոսադրույքների զգայունության վերլուծություն

Ստորև ներկայացվում է սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի և 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2018թ.	2017թ.
հազ. դրամ		
100 բկ գույքահեռ նվազում	342	250
100 բկ գույքահեռ աճ	(342)	(250)

Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերությունն ունի մի քանի արտարժույթով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է, երբ արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսվող ակտիվներն ավել կամ պակաս են նույն արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսվող պարտավորություններից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	20,360	-	-	20,360
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	183,985	-	-	183,985
Տրամադրված փոխառություններ	50,332	-	-	50,332
Բանկային ավանդներ	2,674,035	-	-	2,674,035
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	98,912	250	121	99,283
Ընդամենը ակտիվներ	3,027,624	250	121	3,027,995
Պարտավորություններ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	78,460	2,104	-	80,564
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	12,089	-	1,271	13,360
Ընդամենը պարտավորություններ	90,549	2,104	1,271	93,924
Զուտ դիրքը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,937,075	(1,854)	(1,150)	2,934,071

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	51,348	-	-	51,348
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	257,366	4,656	-	262,022
Տրամադրված փոխառություններ	50,345	-	-	50,345
Բանկային ավանդներ	2,507,540	95,412	-	2,602,952
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	67,259	270	137	67,666
Ընդամենը ակտիվներ	2,933,858	100,338	137	3,034,333
Պարտավորություններ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	53,352	805	-	54,157
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	50,174	-	18	50,192
Ընդամենը պարտավորություններ	103,526	805	18	104,349
Զուտ դիրքը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,830,332	99,533	119	2,929,984

ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% ողջամիտ հնարավոր արժևորումը (արժեզրկումը) ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Արժևորում	Արժեզրկում
31 դեկտեմբերի 2018թ.		
ԱՄՆ դոլարի (10% շարժ)	185	(185)
31 դեկտեմբերի 2017թ.		
ԱՄՆ դոլարի (10% շարժ)	(9,953)	9,953

Պարտքային ռիսկ

Ընկերության ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարները, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, բանկային ավանդները, տրված փոխառությունները և ընթացիկ հաշիվները ենթարկվում են պարտքային ռիսկի: Պարտքային ռիսկը հնարավոր վնաս կրելու ռիսկն է փոխառուի կողմից պարտքը մարելու անկարողության պատճառով: Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքն արտացոլում է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը:

Ընկերությունը վերաապահովագրում է որոշ ռիսկեր վերաապահովագրական ընկերություններում: Վերաապահովագրական ընկերություն ընտրելիս հաշվի է առնվում վերջինիս վճարունակությունը և հուսալիությունը և պակաս չափով՝ ռիսկի բաշխումը (ռիսկի տարածումը պայմանագրային կողմերի միջև):

Ապահովադիրներից գումարները չստանալու ռիսկը նվազեցնելու համար ապահովագրության պայմանագրում ներառվում է դրույթ, համաձայն որի ապահովագրության պայմանագիրը չեղյալ է հայտարարվում ապահովագրավճարը սահմանված ամսաթվին չվճարելու դեպքում: Գործակալներից ստացվելիք գումարները կառավարելու համար սահմանվում են համապատասխան սահմանաչափեր:

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների հետ կապված պարտքային ռիսկը նվազեցնելու համար Ընկերությունը կատարում է տարաբնույթ տեղաբաշխումներ և ներդրումներ է կատարում հիմնականում Հայաստանի այն բանկերում, որոնց վճարունակությունը ղեկավարության կողմից գնահատվում է որպես բարձր:

ԱՊՊԱ գծով ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից առաջացող ապահովադիրներից և գործակալներից ստացվելիք գումարների պարտքային ռիսկը մեղմացվում է ASWA առցանց հարթակի օգտագործման միջոցով 2017թ-ից: ASWA առցանց հարթակի միջոցով ԱՊՊԱ գծով կնքված բոլոր պայմանագրերն ուժի մեջ են մտնում այն պահից, երբ պայմանագրային կողմը կատարում է վճարումը:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կարող է ունենալ դժվարություններ պարտավորվածությունները կատարելիս:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Ընկերության իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ղեկավարության կողմից:

Համապատասխան պայմանագրերի համաձայն՝ Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները և ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստները ենթակա են մարման հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Դեկավարությունը գտնում է, որ ապահովագրության պայմանագրերի պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների արտահոսքի ակնկալվող ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին:

(գ) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ընկերությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից՝ հաշվի առնելով այս գործիքների կարճաժամկետ բնույթը:

24. Կապիտալի կառավարում

Ընկերության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Ընկերությունը որպես կապիտալ սահմանում է երկրի օրենսդրությամբ ապահովագրական ընկերությունների համար որպես կապիտալի բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ ապահովագրական ընկերությունների նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 1,500,000 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,500,000 հազար դրամ):

Բացի այդ, կապիտալի համար գործող ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն, Ընկերությունը պետք է ապահովի նվազագույն սահմանված մակարդակը գերազանցող կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշ («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ»): 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս նվազագույն մակարդակը կազմում է 1 (2017թ-ին՝ 1): 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքությունը դեկտեմբերի 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	2018թ. Աուգիստի չենթարկված	2017թ. Աուգիստի չենթարկված
Կանոնադրական կապիտալ	968,000	968,000
Գլխավոր պահուստ	128,701	117,836
Չբաշխված շահույթն ըստ ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների՝ հանած ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգերով պահանջվող նվազեցումները	808,373	638,307
Ընդամենը կապիտալ	1,905,074	1,724,143
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	797,102	681,479
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	2.39	2.53

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավը կամ երաշխիքը:

Ընկերության մոտեցումը կապիտալի կառավարման նկատմամբ չի փոփոխվել 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

25. Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ մման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, էական բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ սպազա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր, տուգանքներ և տուկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և

հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաշողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

26. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Ընկերության մայր կազմակերպությունն է «Ռեզիոն ֆինանսական արդյունաբերական կորպորացիա» ՓԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Կարեն Սաֆարյանը:

Ընկերության մայր կազմակերպությունը չի ներկայացնում հանրությանը հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ տնօրենների խորհրդի անդամների և վերադաս ղեկավարության հետ

Վարչական ծախսերում ներառված Տնօրենների խորհրդի անդամների և վերադաս ղեկավարության ընդհանուր վարձատրությունը (ծանոթագրություն 11) կազմում է 105,064 հազար դրամ (2017թ-ին՝ 100,820 հազար դրամ):

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքները հիմնականում ներառում են վերջնական բաժնետերերի վերահսկողության ներքո գտնվող ընկերությունների հետ իրականացված գործարքները:

Ստորև ներկայացված են 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ իրականացված գործարքների մնացորդները:

	2018թ.		2017թ.	
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	127	-	21,585	-
Բանկային ավանդներ	322,550	9.5	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	41,739	-	26,012	-
Պարտավորություններ				
Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջներ	(484,470)	-	-	-
Գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	(6,000)	-

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները պետք է մարվեն կանխիկով՝ հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Մնացորդներից ոչ մեկը գրավով ապահովված չէ:

Ստորև ներկայացված են 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում այլ կապակցված կողմերի հետ իրականացված գործարքների արդյունքները:

հազ. դրամ	2018թ.	2017թ.
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն		
Համախառն ապահովագրավճարներ	287,810	211,439
Կարգավորված պահանջներ	(4,202)	(304)
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների փոփոխություն	(484,470)	-
Ձեռքբերման ծախսումներ	(146,054)	(117,275)
Ֆինանսական եկամուտ (տոկոսներ բանկային ավանդների գծով)	12,550	808
Վարչական ծախսեր (վարձակալություն)	(72,000)	(72,000)

27. Ապահովագրական ռիսկի կառավարում

(ա) Ռիսկի կառավարման նպատակները և ապահովագրական ռիսկի նվազեցման քաղաքականությունը

Ընկերության կողմից իրականացվող հիմնական ապահովագրական գործունեությունը ենթադրում է վնաս կրելու ռիսկ անհատների և կազմակերպությունների հետ իրականացվող գործառնություններից, որոնք ուղղակիորեն ենթարկվում են ռիսկին: Նման ռիսկերը կարող են վերաբերվել գույքին, պարտավորություններին, դժբախտ պատահարներին, առողջությանը, բեռնափոխադրումներին և այլ վտանգներին, որոնք կարող են առաջանալ ապահովագրվող պատահարից: Արդյունքում, Ընկերության համար ռիսկի գործոն է հանդիսանում ապահովագրության պայմանագրի պահանջների ժամկետների և բարդության հետ կապված անորոշությունը: Հիմնական ռիսկը կայանում է նրանում, որ պահանջների հաճախականությունը և բարդությունը կարող է նախատեսվածից ավելի մեծ լինել: Ապահովագրվող պատահարներն իրենց բնույթով հազվադեպ են, և մեկ տարվա ընթացքում պատահարների փաստացի քանակը և չափը կարող է տարբերվել ընդունված վիճակագրական մեթոդով գնահատվածներից:

Ոչ կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված ռիսկերը սովորաբար ներառում են տասներկու ամիս ժամանակահատված: Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված առավել նշանակալի ռիսկերն առաջանում են համապատասխան իրավական դաշտի ու ապահովադիրների գործունեության/վարքագծի փոփոխությունների, բնական աղետների և ահաբեկչական գործողությունների արդյունքում: Բժշկական ապահովագրության պայմանագրերի համար առավել նշանակալի ռիսկերն առաջանում են համաճարակների, բնական աղետների և բժշկական օգնության աճող ծախսերի հետ կապված:

Ապահովագրական և ներդրումային գործունեություն իրականացնելիս Ընկերությունը ենթարկվում է նաև շուկայական ռիսկի: Ընկերությունն ապահովագրական ռիսկը կառավարում է ընդունված վիճակագրական մեթոդների, ռիսկերի կենտրոնացման վերաապահովագրման, անդերրաթինգի սահմանաչափերի, գործառնությունների հաստատման ընթացակարգերի, գնորոշման ուղեցույցների և առաջացող խնդիրների վերահսկման միջոցով:

(i) Անդերրայթինգի ռազմավարություն

Ընկերության անդերրայթինգի ռազմավարության նպատակը տարբերակված պորտֆելի ապահովումն է, որի արդյունքում Ընկերության պորտֆելը ցանկացած պահի կներառի ոչ փոխկապակցվող ռիսկերի բազմաթիվ դասեր, և ռիսկի յուրաքանչյուր դասը, իր հերթին, անդրադարձ կգտնի մեծ թվով ապահովագրության պայմանագրերում: Դեկավարությունը գտնում է, որ այս մոտեցումը նվազեցնում է արդյունքի փոփոխականությունը:

Անդերրայթինգի ռազմավարությունը ներկայացվում է գործարար ծրագրում, որը սահմանում է ապահովագրման ենթակա գործունեության դասերը և ենթադասերը, ինչպես նաև այն տարածքը, որտեղ գործունեությունը պետք է ապահովագրվի: Ռազմավարությունն իրականացվում է անդերրայթինգի ուղեցույցների միջոցով, որոնք սահմանում են անդերրայթինգի մանրամասն կանոններ ծառայությունների յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ուղեցույցներն անդրադառնում են ապահովագրություն հասկացությանը և ընթացակարգերին, հարակից ռիսկերի նկարագրերին, ժամկետներին և պայմաններին, իրավունքներին և պարտականություններին, փաստաթղթավորման պահանջներին, պայմանագրերի ձևերին/պոլիսների օրինակներին, կիրառելի սակագների հիմնավորմանը և կիրառելի սակագների վրա ազդող գործոններին: Սակագների հաշվարկն իրականացնելիս հիմք են ընդունվում հավանականությունը և փոփոխականությունը:

Անդերրայթինգի ուղեցույցների պայմանների պահպանումը կանոնավոր կերպով վերահսկվում է դեկավարության կողմից:

(ii) Վերաապահովագրության ռազմավարություն

Ընկերությունը վերաապահովագրում է անդերրայթինգի ենթարկվող ռիսկերի մի մասը՝ վնասներ կրելու ռիսկը կառավարելու և կապիտալ ռեսուրսների պահպանությունն ապահովելու նպատակով: Ընկերությունը հիմնականում գնում է օբլիգատոր և ֆակուլտատիվ, ֆակուլտատիվ-օբլիգատոր վերաապահովագրության պայմանագրեր, շարունակելով աշխատել արդեն իսկ ընտրված ապահովագրական գումարի էքսցեդենտի վրա հիմնված համամասնական վերաապահովագրության սկզբունքով ինչը թույլ է տալիս նվազեցնել ռիսկին գուտ ենթարկվածությունը 5,000-ից 120,000 հազար դրամի՝ կախված յուրաքանչյուր ապահովագրության դասից, բացառությամբ երրորդ անձանց հանդեպ պատասխանատվության ապահովագրության և առողջության ապահովագրության, որտեղ ռիսկի առավելագույն ընդունելի չափը կազմում է ընկերության ընդհանուր կապիտալի միջին օրական մեծության 10%-ը:

Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերահսկում է վերաապահովագրվողների ֆինանսական վիճակը և պարբերաբար վերանայում է վերաապահովագրության պայմանները:

(բ) Ապահովագրության պայմանագրերի պայմանները և ներառվող ռիսկերի բնույթը

Ստորև ներկայացված են ապահովագրության պայմանագրերի այն պայմանները, որոնք էական ազդեցություն ունեն ապահովագրության պայմանագրերից առաջացող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գումարների, ժամկետների և անորոշության վրա: Ի լրումն, ստորև ներկայացվածը թույլ է տալիս գնահատել Ընկերության հիմնական ծառայությունները և հարակից ռիսկերի կառավարման համար կիրառվող Ընկերության մեթոդները:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն (ԱՊՊԱ և ԿԱՍԿՈ)

Առանձնահատկությունները

Ընկերության ապահովագրության պորտֆելի մեծ մասը բաժին է ընկնում ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությանը՝ հիմնականում ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրությանը (ԱՊՊԱ): ԱՊՊԱ պայմանագրերով փոխադրամիջոցի սեփականատիրոջը փոխհատուցվում են այն գումարները, որոնք պետք է վճարվեն երրորդ անձանց գույքին հասցված վնասների կամ անձնական վնասների գծով: Այդ իսկ պատճառով, ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունը ներառում է համապատասխանաբար կարճ ու երկար ժամանակահատված ապահովագրական գումարի ստացման և հատուցման վճարման միջև: Որպես կանոն, առավել արագ վճարվում են այն պահանջները, որոնք փոխհատուցում են ապահովադիրին ավտոտրանսպորտային միջոցի գույքային վնաս հասցնելու համար: Պահանջները, որոնց վճարումն առավել երկար ժամանակ է պահանջում և որոնք առավել դժվար գնահատելի են, վերաբերվում են անձնական վնասների գծով հատուցումներին: ԿԱՍԿՈ պայմանագրերով կազմակերպություններին և անհատներին փոխհատուցվում է վերջիններիս ավտոտրանսպորտային միջոցներին հասցված վնասը:

Ռիսկի կառավարումը

Որպես կանոն, ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն հետ կապված պահանջները ներկայացվում են ոչ մեծ հետաձգումներով, և պահանջների բարդությունը համեմատաբար մեծ չէ: Ընդհանուր առմամբ, գործունեության այս ոլորտի պահանջների գծով պարտավորություններն առաջացնում են միջին չափի ռիսկ: Ընկերությունը վերահսկում է և արձագանքում է վերանորոգման ծախսերի, վնասվածքների փոխհատուցման, գողությունների և դժբախտ պատահարների հաճախականության հետ կապված փոփոխություններին:

Պահանջների ներկայացման հաճախականության վրա ազդում են անբարենպաստ եղանակային պայմանները, պահանջների քանակն ավելի մեծ է լինում ձմռան ամիսներին:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրության տեսակները ենթարկվում են անդերրաթինգի՝ ելնելով պատահարների վիճակագրական տվյալներից: Ընկերությունը վերաապահովագրում է ԿԱՍԿՈ ռիսկերը համամասնական վերաապահովագրության պայմաններով, որի արդյունքում ընկերության հատուցման ենթակա առավելագույն վնասի չափը կազմում է 24,000 հազար դրամ:

Առողջության ապահովագրություն

Առանձնահատկությունները

Այս պայմանագրերը հատուցում են բուժման և հիվանդանոցային ծախսերը:

Ռիսկի կառավարում

Առողջության ապահովագրության ծածկույթը վերաբերում է բուժում պահանջող առաջնային կարիքներին: Ընկերությունը կառավարում է իր ռիսկերը հիմնականում մշակելով կորպորատիվ քաղաքականություն և իրականացնելով բժշկական քննություններ, որի արդյունքում զինը որոշվում է հաշվի առնելով անձի ներկայիս առողջական վիճակը:

Այլ ապահովագրություն

Այս պայմանագրերը ներառում են գույքի, բեռնափոխադրումների, դժբախտ պատահարների և գործունեության այլ տեսակների հետ կապված ապահովագրության պայմանագրերը :

Առանձնահատկությունները

Այս պայմանագրերն ապահովում են ապահովագրական ծածկույթ հրդեհի, կարկուտի, ջրհեղեղի, սողանքային երկրաշարժերի, ճանապարհին գտնվող ապրանքների գողության, կորստի կամ վնասի, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բուժման և հիվանդանոցային ծախսերի, դժբախտ պատահարներ և այլ տեսակի ռիսկերի համար:

Ռիսկի կառավարում

Ընկերության համար ռիսկի կառավարման առանցքային բաղադրիչն անդերրայթինգի ռազմավարությունն է, որը կենտրոնացած է որակյալ բիզնեսի մշակման վրա: Գինը նախատեսվում է ներառել համապատասխան ապահովագրավճարները ռիսկի յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ընկերությունն օգտագործում է վերաապահովագրությունը եզակի դեպքի հետ կապված էական վնաս կրելու ռիսկը մեղմելու համար:

(գ) Ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացում

Ընկերության ապահովագրական ռիսկի առանցքային խնդիրն ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացումն է, որը կարող է առաջանալ, երբ առանձին պատահարը կամ պատահարների շարքը կարող է զգալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության պարտավորությունների վրա: Նման կենտրոնացումները կարող են առաջանալ ապահովագրության մեկ առանձին պայմանագրից կամ համանման ռիսկային առանձնահատկություններով մի շարք փոխկապակցված պայմանագրերից և վերաբերվում այն հանգամանքներին, որոնք կարող են տեղիք տալ զգալի պարտավորությունների: Ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացման կարևոր խնդիրն այն է, որ այն կարող է առաջանալ մի շարք առանձին դասերի կամ պայմանագրերի շարքի հետ կապված ռիսկերի կուտակումից:

Ռիսկի կենտրոնացումը կարող է առաջանալ բարդ հետևանքներով ու փոքր հաճախականությամբ պատահարներից, այդ թվում՝ բնական աղետներից և այնպիսի իրավիճակներում, որտեղ անդերրայթինգն ուղղված է առանձին խմբին, օրինակ՝ առանձին աշխարհագրական տարածաշրջանին:

Այս ռիսկերի կառավարման համար Ընկերության կողմից կիրառվող հիմնական մեթոդները երկու կողմ ունեն: Առաջինը, ռիսկը կառավարվում է համապատասխան անդերրայթինգի միջոցով: Անդերրայթերներին չի թույլատրվում ընդունել այնպիսի ռիսկեր, որոնց գծով ակնկալվող շահույթը համաչափ չէ ընդունված ռիսկերին: Երկրորդը, ռիսկը կառավարվում է վերաապահովագրության միջոցով: Ընկերությունը ձեռք է բերում վերաապահովագրություն ավտոտրանսպորտային միջոցների, գույքի ու բեռնափոխադրումների ապահովագրության և այլ ապահովագրատեսակների համար: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով գնահատում է վերաապահովագրության հետ կապված ծախսերը և օգուտները:

(դ) Վերաապահովագրական ռիսկ

Ընկերությունը փոխանցում է ապահովագրական ռիսկն անհատական և պորտֆելային ռիսկերը ներառող բազմաթիվ պայմանագրերի գծով անդերրայթինգի հետ կապված վնասը սահմանափակելու համար: Վերաապահովագրության այս պայմանագրերը տարածում են ռիսկը

և նվազագույնի են հասցնում վնասի հետևանքները: Յուրաքանչյուր ռիսկի գումարը կախված է առանձին ռիսկի ընկերության գնահատականից, սակայն, ամեն դեպքում, չի գերազանցում 120,000 հազար դրամը բոլոր ապահովագրատեսակների յուրաքանչյուր պայմանագրի համար, բացառությամբ երրորդ անձանց հանդեպ պատասխանատվության ապահովագրությանը և առողջության ապահովագրությանը, որտեղ ռիսկի առավելագույն ընդունելի չափը կազմում է օրական կտրվածքով սեփական կապիտալի միջին մնացորդի 10%-ը:

Վերաապահովագրության պայմանագրերի պայմանների համաձայն՝ վերաապահովագրողը համաձայնվում է փոխհատուցել փոխանցված գումարը՝ պահանջը վճարելու դեպքում: Այնուամենայնիվ, ընկերությունը շարունակում է պարտավորություն կրել իր ապահովադիրների առջև փոխանցված ապահովագրության հետ կապված, եթե վերաապահովագրողին չհաջողվի կատարել ստանձնած պարտականությունները:

Վերաապահովագրողին ընտրելիս՝ ընկերությունը հաշվի է առնում վերջիններիս վճարունակությունը: Վերաապահովագրողի վճարունակությունը գնահատվում է արտաքին վարկանիշային և ներքին հետազոտությունների արդյունքում ձեռքբերված տեղեկատվության հիման վրա:

(ե) Պահանջների զարգացումը

Պահանջների զարգացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտվում է ընկերության ապահովագրական ռիսկը լուսաբանելու նպատակով: Աղյուսակներում համեմատվում են պատահարի տարվա ընթացքում վճարված հատուցումներն այդ հատուցումների գծով ձևավորված պահուստների հետ: Աղյուսակի վերին մասում ներկայացվում է կուտակային պահանջների ներկա գնահատականը և ցուցադրվում են գնահատված պահանջների փոփոխությունները հետագա հաշվետու տարում կամ պատահարի տարվա վերջում: Գնահատված գումարը ավելանում կամ նվազում է վնասների վճարմանը գույքահեռ, և ավելի մեծ ծավալով տեղեկատվություն է հայտնի դառնում չվճարված պահանջների բարդության ու հաճախականության մասին: Աղյուսակի ստորին մասում ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված ընդհանուր պահուստի և կուտակային պահանջների գնահատականի համադրումը:

Թեև աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը ներկայացնում է չվճարված պահանջների գնահատականի համարժեքությունն անցյալի փորձի տեսանկյունից, այս ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողները նախագուշացվում են ներկա չվճարված վնասի մնացորդի վրա նախկին ավելցուկի կամ պակասորդի տարածման վերաբերյալ: Ընկերությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է գնահատել 2018թ. վերջի դրությամբ վճարման ենթակա ընդհանուր պահանջները: Այնուամենայնիվ, ելնելով պահուստավորման գործընթացին բնորոշ անորոշություններից, հնարավոր չէ միանշանակորեն հաստատել, որ ի վերջո կպարզվի, որ այս պահանջները համապատասխանորեն են գնահատված:

Պահանջների զարգացման վերլուծություն (համախառն հիմունքով) - Ընդամենը

հազ. դրամ	Պատահարի տարի						Ընդամենը
	2013թ. և ավելի վաղ	2014թ.	2015թ.	2016թ.	2017թ.	2018թ.	
Կուտակային պահանջների գնահատական							
Պատահարի տարվա վերջի դրությամբ	2,169,501	954,355	806,250	807,132	1,248,229	2,004,962	2,004,962
- մեկ տարի անց	2,000,181	848,263	730,320	746,434	1,197,315	-	-
- երկու տարի անց	2,004,034	829,712	727,028	756,842	-	-	-
- երեք տարի անց	1,992,569	812,966	718,451	-	-	-	-
- չորս տարի անց	1,983,064	813,013	-	-	-	-	-
- հինգ տարի անց	1,982,415	-	-	-	-	-	-
Կուտակային պահանջների գնահատական	1,982,415	813,013	718,451	756,842	1,197,315	2,004,962	7,472,998
Կատարված կուտակային վճարումները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	(1,982,241)	(812,492)	(718,277)	(754,932)	(1,185,451)	(1,251,350)	(6,704,743)
Համախառն պարտավորություններ չվճարված պահանջների գծով	174	521	174	1,910	11,864	753,612	768,255

28. Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

29. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ընկերության կողմից կիրառվել է հետևողականորեն այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ ծանոթագրության 5-ում նշված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնց գնահատված արժեքն արտահայտված է արտարժույթով, փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացող արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Ապահովագրության պայմանագրեր

(i) Պայմանագրերի դասակարգում

Ապահովագրության պայմանագիրն այն պայմանագիրն է, համաձայն որի Ընկերությունը պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադրից) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ՝ համաձայնվելով հատուցել ապահովադրին կամ այլ շահառուին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպքը (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադրի կամ այլ շահառուի վրա: Ապահովագրական ռիսկը չի ներառում ֆինանսական ռիսկը: Ֆինանսական ռիսկը հետևյալ նշվածներից մեկի կամ մի քանիսի հնարավոր ապագա փոփոխության ռիսկն է՝ տոկոսադրույք, արժեթղթի գին, ապրանքի գին, արտարժույթի փոխարժեք, գների կամ դրույքների ինդեքս, վարկանիշ կամ վարկային ինդեքս կամ այլ փոփոխական՝ պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում, այդ փոփոխականը հատուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին: Ապահովագրության պայմանագրերը կարող են փոխանցել նաև որոշ ֆինանսական ռիսկ: Ապահովագրական ռիսկը նշանակալի է այն և միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրական պատահարը կարող է Ընկերության կողմից նշանակալի հատուցումների վճարման պատճառ դառնալ: Պայմանագիրը, որը դասվում է որպես ապահովագրության պայմանագիր, շարունակում է գործել որպես ապահովագրության պայմանագիր, մինչև բոլոր իրավունքների և պարտականությունների մարվելը, կամ դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետի լրանալը: Պայմանագրերը, որոնց համաձայն Ընկերությանն ապահովադրից փոխանցվող ռիսկը նշանակալի չէ, դասվում են որպես ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Պայմանագրերի ճանաչում և չափում

Ապահովագրավճարներ

Ապահովագրավճարները բացահայտվում են առանց դադարեցումիների, համախառն հիմունքով ներառելով միջնորդներին վճարվելիք կոմիսիոն վճարները և բացառելով ապահովագրավճարների գծով հարկերը և տուրքերը: Ստացված ապահովագրավճարների վաստակած մասը ճանաչվում է որպես հասույթ: Ընկերությունն ապահովագրավճարները վաստակում է ռիսկն իր վրա վերցնելու ամսաթվից, փոխհատուցման ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ կիրառելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով: Արտաքին վերաապահովագրության ապահովագրավճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ կիրառելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով: Արտաքին վերաապահովագրության ապահովագրավճարների այն մասը, որը չի ճանաչվում որպես ծախս, հաշվառվում է որպես կանխավճար:

Ապահովագրության պայմանագրերի դադարեցումը

Ապահովագրության պայմանագիրը դադարեցվում է, եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ապահովադիրը չի ցանկանում կամ ի վիճակի չէ շարունակել ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարների վճարումը: Այդ իսկ պատճառով, չեղյալ են հայտարարվում հիմնականում ապահովագրության այն պայմանագրերը, որոնցով նախատեսված ապահովագրավճարները վճարվում են մասնաբաժիններով ապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստն իրենից ներկայացնում է համախառն ապահովագրավճարների այն մասը, որն ակնկալվում է վաստակել հաջորդ կամ հետագա ֆինանսական տարիներում: Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստը հաշվարկվում է առանձին յուրաքանչյուր ապահովագրության պայմանագրի համար՝ օգտագործելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով:

Պահանջներ

Ջուտ պահանջները ներառում են ֆինանսական տարվա ընթացքում վճարված հատուցումները՝ չվճարված պահանջների գծով պահուստի շարժի հետ մեկտեղ: Չվճարված պահանջները ներառում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առաջացած, սակայն չվճարված բոլոր պահանջների կարգավորման համար գնահատված ամբողջ ծախսի գծով պահուստները, լինեն դրանք ներկայացված, թե՛ ոչ, ինչպես նաև հարակից պահանջների կարգավորման համար պահանջվող արտաքին ծախսերի գծով պահուստները:

Չվճարված պահանջները գնահատելու համար ուսումնասիրվում են առանձին պահանջները և ձևավորվում են պահուստներ տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գծով, ներքին և արտաքին կանխատեսելի ռեպերի հետևանքները, այդ թվում՝ պահանջների կարգավորման արտաքին ծախսերը, օրենսդրության փոփոխությունները, նախկին փորձը և միտումները: Չվճարված պահանջների գծով պահուստները չեն գեղջվում:

Վերաապահովագրության և սուբրոգացիայի գծով ակնկալվող վերականգնումները ճանաչվում են առանձին՝ որպես ակտիվներ: Վերաապահովագրության և սուբրոգացիայի գծով վերականգնումների գնահատման համար կիրառվում է չվճարված պահանջների գնահատման համար օգտագործվող մեթոդը:

Նախորդ տարիներին ձևավորված պահանջների գծով պահուստների գումարների ճշգրտումներն արտացոլվում են այն ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում, որի ընթացքում կատարվել են ճշգրտումները, և բացահայտվում են առանձին, էական լինելու դեպքում: Կիրառվող մեթոդները և կատարված գնահատումները վերանայվում են կանոնավոր հիմունքով:

(iii) Վերաապահովագրություն

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կիրառում է վերապահովագրությունը՝ ռիսկերի մի մասը վերապահովագրողներին փոխանցելու միջոցով իր հնարավոր զուտ վնասը սահմանափակելու համար: Վերաապահովագրության համաձայնագրերը չեն ազատում Ընկերությանն ապահովադիրների հանդեպ հանձն առած իր պարտականություններից:

Փոխանցված ապահովագրավճարները և փոխհատուցված օգուտները ներկայացվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ համախառն հիմունքով:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները ներառում են փոխանցված ապահովագրական պարտավորությունների դիմաց վերաապահովագրական ընկերություններից ստացվելիք գումարները: Վերաապահովագրությունից ստացվելիք գումարները գնահատվում են այն նույն մեթոդով, որը կիրառվում է չվճարված պահանջների պահուստի կամ վերաապահովագրության պայմանագրի հետ կապված կարգավորված պահանջների գնահատման համար:

Ստանձնած վերաապահովագրության գծով ապահովագրավճարները ճանաչվում են որպես հասույթ և հաշվառվում են այնպես, ինչպես կհաշվառվեին, եթե վերաապահովագրությունը համարվեր ուղղակի գործունեություն՝ հաշվի առնելով վերաապահովագրվող բիզնեսի ծառայությունների դասակարգումը:

Վերաապահովագրության պայմանագրերի շրջանակներում փոխհատուցման ենթակա գումարները գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այս ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ Ընկերությունը կարող է չստանալ իրեն հասանելիք բոլոր գումարները՝ որպես վերաապահովագրական ակտիվի սկզբնապես ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքի արդյունք, և այդ դեպքն արժանահավատորեն չափելի ազդեցություն ունի այն գումարների վրա, որոնք Ընկերությունը կստանա վերաապահովագրողից: Որպես վերաապահովագրության գծով ակտիվներ հաշվառվում են միայն այն պայմանագրերի գծով իրավունքները, որոնք նախատեսում են նշանակալի ապահովագրական ռիսկի փոխանցում: Այն պայմանագրերի գծով իրավունքները, որոնք չեն նախատեսում նշանակալի ապահովագրական ռիսկի փոխանցում, հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործիքներ:

(iv) Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ

Ձեռքբերման ծախսումները, որոնք իրենցից ներկայացնում են ապահովագրական գործակալներին և բրոքերներին վճարված կոմիսիոն գումարներ և վերաապահովագրության գծով կոմիսիոն վճարներ, հետաձգվում ու ամորտիզացվում են այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում Ընկերությունը վաստակում է համապատասխան ապահովագրավճարները:

(v) Պարտավորությունների համարժեքության ստուգում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացվում է պարտավորությունների համարժեքության ստուգում, որոշելու համար, թե արդյոք չվաստակած ապահովագրավճարների համարժեք են (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված ծախսումները գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտի համար): Այս ստուգումների համար օգտագործվում են դրամական միջոցների ապագա պայմանագրային հոսքերի, այդ պահին գործող ապահովագրության պայմանագրերի չլրացած ժամկետներին վերագրելի պահանջների կարգավորման և ապահովագրության պայմանագրերի վարչարարության ծախսերի, ինչպես նաև նման պարտավորությունների վճարումը ապահովող ակտիվներից ստացված ներդրումային եկամտի ներկայիս լավագույն գնահատականը: Պակասորդի հայտնաբերման դեպքում, համապատասխան հետաձգված ձեռքբերման ծախսումները արժեզրկվում են, իսկ անհրաժեշտության դեպքում, ձևավորվում է լրացուցիչ պահուստ (ուժի մեջ գտնվող ռիսկերի պահուստ): Պակասորդը ճանաչվում է հաշվետու տարվա շահույթում կամ վնասում:

(vi) Ապահովագրության գծով ստացվելիք և վճարվելիք գումարներ

Ապահովադիրներին, գործակալներին և վերաապահովագրողներին վճարվելիք և նրանցից ստացվելիք գումարներն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական գործիքներ և ներառվում են ապահովագրության գծով ստացվելիք և վճարվելիք գումարների կազմում, այլ ոչ՝ ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներում կամ վերապահովագրության գծով ակտիվների կազմում: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներն արժեզրկման տեսանկյունից:

(գ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում ձեռքբերման ամսաթվից մինչև երեք ամիս մարման ժամկետով կանխիկ դրամական միջոցների մնացորդները և ցպահանջ ավանդները, որոնց իրական արժեքը չի ենթարկվում էական փոփոխությունների:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Տրամադրված փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնք Ընկերությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնք Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ծանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ բողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ դրանց վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեքը կտրուստը: Հավելավճարները և գեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կատարվելու ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվելու պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիս բացակայության դեպքում, այն ամենաբարենպաստ շուկայում, որտեղ Ընկերությունը հնարավորություն ունի մուտք գործել նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Ընկերությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար: Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Ընկերությունը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին մնաց հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույնն ապացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում ակտիվ շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով, իսկ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգվում է: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն միայն մինչև այն պահը, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Ընկերությունը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Ընկերությունը ճանաչում է իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև շարժերն այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում կատարվել են փոփոխությունները:

Ընկերությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ, որոնք դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային

տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vii) Ապաճանաչում

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ երբ ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Ընկերության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Ընկերությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ արտացոլվելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(ե) Արժեզրկում

(i) Ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում, Ընկերությունը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների անբարենպաստ փոփոխությունը:

Բացի այդ, վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթերում ներդրման իրական արժեքի՝ իր սկզբնական արժեքից նշանակալի կամ երկարատև նվազումը նույնպես հանդիսանում է արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են ապահովագրության գծով ստացելիք գումարները, տրամադրված փոխառությունները և բանկային ավանդները (փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր): Ընկերությունը վերանայում է իր փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Ընկերությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ փոխառությունը և դեբիտորական պարտքը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է կամ շարունակում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարների և գրավի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախորդ ժամանակաշրջանների վնասների տվյալները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Հավաքական արժեզրկումը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկում է պարտականությունների չկատարման նախկինում առկա միտումները, մարումների ժամկետները, կրած վնասի գումարը, որոնք ճշգրտվում են՝ հաշվի առնելով դեկավարության դատողությունները, թե արդյոք ներկա տնտեսական և վարկավորման պայմանները թույլ են տալիս, որպեսզի փաստացի վնասն ավել կամ պակաս լինի նախկինում առկա միտումներով առաջարկվողներից:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ կիրառելի տվյալ հանգամանքների համար: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ փոխառումն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման փոխառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, վերջինիս առկայության դեպքում, Ընկերությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալ կերպով կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի հավաքագրումը հնարավոր չէ, այն դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Ընկերությունը վ կամ դորբիտորական պարտքի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստը) դուրս է գրում, երբ դեկավարությունը որոշում է, որ փոխառությունը կամ դեբիտորական պարտքը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու մաշվածությունը, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես սոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն կապել շահույթում կամ վնասում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուամենայնիվ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(գ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ե) Կանոնադրական կապիտալ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաժնեմասերը ենթակա են մարման բաժնետիրոջ հայեցողությամբ: Ընկերությունը պարտավոր է վճարել բաժնետերերի կազմից դուրս եկող բաժնետիրոջը տվյալ տարվա գուտ ակտիվների իր բաժնեմասը դրամական միջոցներով, կամ բաժնետիրոջ համաձայնությամբ՝ ակտիվների բնաիրային փոխանցման միջոցով:

ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի համաձայն՝ բաժնետերերին վերագրելի գուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններում, քանի որ ղեկավարությունը եզրակացրել է, որ Ընկերության վերադարձելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են ՀՀՄՍ 32 ստանդարտի սեփական կապիտալի ներկայացման բոլոր պահանջները:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու ընկերության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Ընկերության բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(ը) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից առաջացած այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք ազդեցություն չունեն հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե ընկերությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(թ) Տոկոսային եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտն ու ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալությանը վերաբերող խրախուսող պայմանները ճանաչվում են որպես վարձակալության գծով ընդհանուր ծախսի անբաժանելի մաս՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

30. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ ժամանակից շուտ կիրառելու հնարավորությամբ: Այնուամենայնիվ, ժամանակի շղջ չի կիրառվել նոր ստանդարտները և ստանդարտների փոփոխություններն այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս:

Դեռևս չգործող ստանդարտներից՝ ՖՀՄՍ 16-ը, ՖՀՄՍ 17-ը և ՖՀՄՍ 9-ը ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա սկզբնական կիրառման ժամանակ:

(ա) ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»

ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտն առաջադրում է հաշվառման մոդել, համաձայն որի ապահովագրության պայմանագրերի խմբի չափումն իրականացվում է պայմանագրերի իրականացման հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի և ծառայությունների համար պայմանագրով նախատեսված մարժայի հիման վրա: Ծառայությունների համար պայմանագրով նախատեսված մարժան որոշվում է ապահովագրության պայմանագրերի խմբի համար: Ապահովագրողներից կպահանջվի առավել մանրամասնորեն հաշվառել իրենց գործունեության արդյունքները: Դա թույլ է տալիս ապահովել նոր և արդեն գործող բիզնեսի եկամտաբերության վերաբերյալ տվյալների համադրելիություն և թափանցիկություն և ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին առավել մանրամասն տեղեկատվություն է տրամադրում ապահովագրողի ֆինանսական վիճակի մասին: Անդերրալիցի և ֆինանսական տվյալների միմյանցից առանձին ներկայացումը կապահովի շահույթի աղբյուրների և ստացվող շահույթի որակի վերաբերյալ տեղեկատվության առավել մեծ թափանցիկություն: Ապահովագրողը կարող է որոշել ներկայացնել զեղչման դրույքների և այլ ֆինանսական ռիսկերի փոփոխությունների ազդեցությունը շահույթի կամ վնասի կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների կազմում փոփոխականությունը նվազեցնելու նպատակով: Վերաապահովագրության պայմանագրերը հաշվառվում են ապահովագրության ուղղակի պայմանագրերից առանձին: ՖՀՄՍ 17 համաձայն տեղեկատվությունը պետք է բացահայտվի այնչափ մանրամասնորեն, որպեսզի օգնի օգտագործողներին գնահատել պայմանագրերի ազդեցությունը ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական գործունեության արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

ՖՀՄՍ 17-ը գործում է 2021թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Ստանդարտի ժամանակից շուտ կիրառումը թույլատրվում է այն կազմակերպությունների համար, որոնք կսկսեն կիրառել են ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» և ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտները ՖՀՄՍ 17-ի կիրառման հետ միաժամանակ կամ դրանից առաջ: Պահանջվում է կիրառել ամբողջական հետընթաց մոտեցում, սակայն կարող են կիրառվել պրակտիկ բնույթի պարզեցումներ (այդ թվում՝ ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը և իրական արժեքի մոտեցումը): Ապահովագրողը կարող է կիրառել տարբեր մոտեցումներ տարբեր խմբերի համար:

2018թ. դեկտեմբերին կայացած ժողովին ՖՀՄՍ Խորհուրդը քվեարկեց հոգուտ ՖՀՄՍ 17-ի սեղմ շրջանակներով ճշգրտման: Այս որոշումը հաջորդեց 2018թ. նոյեմբերին կայացված Խորհրդի նախնական որոշմանը, որն առաջարկում էր մեկ տարով հետաձգել ՖՀՄՍ 17-ի ուժի մեջ մտնելու ժամկետը՝ տեղափոխելով այն 2022թ.: Առաջարկվող ճշգրտման նպատակն է ապահովագրողներին տրամադրել պրակտիկ բնույթի պարզեցում, համաձայն որի նրանք կարող են ապահովագրության պայմանագրերը ներկայացնել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ պորտֆելի մակարդակով, ինչը ներկայացման առավել ընդհանրացված եղանակ է, քան ներկայումս պահանջվում է ՖՀՄՍ 17-ով:

Ներկայումս Ընկերությունը գտնվում է ՖՀՄՍ 17-ի կիրառման պլանի մշակման գործընթացում:

(բ) ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9-ը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական միավորների առք ու վաճառքի որոշ պայմանագրերի ճանաչման և չափման պահանջները: Այս ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտը:

(i) Դասակարգում – Ֆինանսական ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9-ով նախատեսում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման նոր մատեցում, որն արտացոլում է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում կառավարվում են ակտիվները, և դրանական միջոցների հոսքերի պայմանագրով նախատեսված այդ ակտիվին վերաբերող բնութագրերը:

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դաս՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ այլևս չեն գործում ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դասերը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չնարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Առևտրական նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անդառնալիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք դասակարգված չեն որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անդառնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է այս դասերից մեկին սկզբնական ճանաչման պահին: Ֆինանսական ակտիվների դասակարգմանը վերաբերող անցումային պահանջները ներկայացված են (vi) կետում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Ընկերության ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:

- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ ակտիվներից հավաքագրվող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերից:
- նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և վաճառքների ապագա ծավալների ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների ծավալի վերաբերյալ տեղեկատվությունը առանձին չի դիտարկվում, այն դիտարկվում է իրականացնելիս մեկ ընդհանուր վերլուծություն առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Ընկերության առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական միջոցների հոսքերը:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական ակտիվները, որոնք կառավարվում են և որոնց արդյունավետությունը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու համար:

Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և վարկավորման հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Ընկերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ակտիվների հետ կապված պայմանավորվածություններ),
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքի հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Ազդեցության գնահատում

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատման հնարավորությունից օգտվող ապահովագրողների համար ՖՀՄՍ 4-ով պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումները պատրաստելու նպատակով Ընկերությունն ավարտել է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի գնահատումը: Իրականացված գնահատման արդյունքում որոշվել է, որ միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշը բավարարում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվները: Ընկերությունը դեռ չի ավարտել ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելների գնահատումը: Իր նախնական գնահատումներից ելնելով Ընկերությունը չի գտնում, որ դասակարգման նոր պահանջներն էական ազդեցություն կունենան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(ii) Արժեզրկում – ֆինանսական ակտիվներ և պայմանագրային ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Նոր մոդելի կիրառումը պահանջում է էական դատողություններ այն մասին, թե ինչպես են տնտեսական գործոններն ազդում սպասվող պարտքային վնասի վրա, որը որոշվում է առաջացման հավանականության գնահատմամբ:

Արժեզրկման նոր մոդելը կկիրառվի ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ, բացառությամբ բաժնային գործիքներում ներդրումների, ինչպես նաև պայմանագրային ակտիվների նկատմամբ: Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների նկատմամբ չեն կիրառվում ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջերը:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ վնասի գծով պահուստները կչափվեն հետևյալ հիմունքներից որևէ մեկով.

- 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս. սա այն սպասվող պարտքային վնասն է, որն առաջանում է ֆինանսական գործիքների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաջորդ 12 ամիսների ընթացքում, և
- ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս. սա այն սպասվող պարտքային վնասն է, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում, որոնք կարող են տեղի ունենալ ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ողջ ժամկետի ընթացքում:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափումը կիրառվում է այն դեպքում, երբ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչման պահից: Հակառակ դեպքում կիրառվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափումը: Ընկերությունը կարող է որոշել, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել, եթե ակտիվն ունի ցածր պարտքային ռիսկ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափումը միշտ կիրառվում է առևտրական դեբիտորական պարտքերի և նշանակալի ֆինանսական բաղադրիչ չապարունակող պայմանագրային ակտիվների համար:

ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջները պահանջում են դեկավարության դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, մասնավորապես հետևյալ ոլորտներում, որոնք մանրամասն ներկայացված են ստորև.

- գնահատում, թե արդյոք տեղի է ունեցել գործիքի գծով պարտքային ռիսկն էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո,
- հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառում սպասվող պարտքային վնասի չափման մեջ:

Ազդեցության գնահատում

Ընկերությունը գտնում է, որ արժեզրկումից կորուստները հավանաբար կաճեն և կդառնան առավել փոփոխական այն ակտիվների համար, որոնց համար գործում է ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման մոդելը: Ընկերությունը դեռ չի ավարտել սպասվող պարտքային վնասի գնահատման իր մեթոդաբանության մշակումը:

(iii) Դասակարգում - Ֆինանսական պարտավորություններ

ՖՀՄՍ 9-ը զգալի չափով պահպանում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման պահանջները:

Այնուամենայնիվ, ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն՝ այն ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները, որոնք նախատեսվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, մինչդեռ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, իրական արժեքի այս փոփոխություններն որպես կանոն ներկայացվում են հետևյալ կերպ.

- պարտավորության գծով պարտքային ռիսկի փոփոխություններին վերագրելի իրական արժեքի փոփոխության գումարը ներկայացվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում, իսկ
- իրական արժեքի փոփոխության մնացած գումարը ներկայացվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Ընկերությունը չի դասակարգել որևէ ֆինանսական պարտավորություն շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող գործիքների դասին և չունի նման մտադրություն ներկա պահին: Ընկերության գնահատմամբ ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառումն էական ազդեցություն չի ունեն ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման վրա:

(iv) Բացահայտումներ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն կպահանջվեն մանրամասն նոր բացահայտումներ հատկապես պարտքային ռիսկի և սպասվող պարտքային վնասի հետ կապված: Գնահատման ընթացքում Ընկերությունը կատարել է վերլուծություն նպատակ ունենալով բացահայտել բացակայող տեղեկատվությունը: Ընկերությունը գտնվում է համակարգերի և վերահսկողության մեխանիզմների փոփոխությունների ներդրման գործընթացում, որոնք, Ընկերության կարծիքով, անհրաժեշտ կլինեն պահանջվող տեղեկատվության առկայությունն ապահովելու համար:

(v) Անցումը նոր ստանդարտին

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում կատարվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններն ընդհանուր առմամբ կկիրառվեն հետընթաց, բացառությամբ ստորև ներկայացված դեպքերի:

- Ընկերությունը կօգտվի այն բացառությունից, որը թույլ է տալիս չվերահաշվարկել նախորդ ժամանակաշրջանների համադրելի տվյալները դասակարգման և չափման (ներառյալ՝ արժեզրկման) փոփոխությունների հետ կապված: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերություններն ընդհանուր առմամբ կճանաչվեն չբաշխված շահույթի և պահուստների կազմում 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:
- Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերից և հանգամանքներից ելնելով՝ պետք է կատարվեն հետևյալ գնահատումները.

– Որոշել այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում պահվում է ֆինանսական ակտիվը:

Եթե ֆինանսական ակտիվն ունի ցածր պարտքային ռիսկ ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ, Ընկերությունը ենթադրում է, որ տվյալ ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից հետո:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված փոփոխված ստանդարտները և դրանց մեկնաբանություններն ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»*
- *ՖՀՄՄԿ Մեկնաբանություն 23 «Շահութահարկի հաշվառման հետ կապված անորոշություն»*
- *Երկարաժամկետ մասնակցություններ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում (ՀՀՄՍ 28-ի փոփոխություններ)*
- *Պլանի փոփոխություն, կրճատում կամ մարում (ՀՀՄՍ 19-ի փոփոխություններ)*
- *ՖՀՄՍ-ների տարեկան կատարելագործումներ, 2015-2017թթ. ժամանակաշրջան – տարբեր ստանդարտներ*
- *Կոնցեպտուալ հիմունքներին հղումների փոփոխություններ ՖՀՄՍ ստանդարտներում*